

כתב אישום

רונן ברגמן, 16, סיים כיתה "

בתיכון, חווה את הפאולות של מערכת החינוך. היא לא התחדשה מאז מאורעות תרפ"ט. זהו כתב האישום של תלמיד ישראלי

יה היה ילד בארץ ישראל, דניאל היה שמו. באחד מהימים הראשונים בספטמבר הוא נרשם לבית הספר, קנה ילקוט חדש ושם בפנים ספרים, מחברות וגם כריך שאמא הכינה. הפריח נשיקה באוויר וצעד לדרוכו. ילד בן שש הופך לחלק מהמערכת.

דני למד שלא יפה לחטט באף ושי צריך להגיד חן-חן אחרי שאומרים בתי אבון. דני למד שמורה הוא לא חבר, אלא אלוהים בדמות אדם, שהימים לפי חד ממנו.

דני למד שאסור לספר למורה על בעיות אישיות, כי הוא פשוט לא יעזור. דני למד שמורה כסר-הכל בן-אדם, וכמו כל בן-אדם הוא נחמד אליך כשי אתה מרעיף עליו מתמאות. דני חיקה את המורים ובכל פעם שהיו לו בעיות בבית עם ההורים הוא הוציא את העצבים על חבריו לכיתה. עד היום דני זוכר תמונה: בכיתה ב' ביקשה ממנו המורה לצייר את כרי, כוכבא. כולם ציירו אותו יפה, שרירי, זר לראשו ואחר-כך טרו שיר (מה נורא כלוב זה, ככלוב שאג אריה...).

בהמשך ביקשה המורה לצייר את החייל הישראלי הגיבור. דני צייר אותו כמו את ברי-כוכבא, אלא שבמקום קשת וחץ נתן לו טנק. הוא ידע מה זה טנק, המורה לימדה כבר בתחילת השנה. בסוף, לקראת סיום השיעור, ביקשה המורה, שדני כליכך אהב, לצייר את אותו החייל, הורג את כל האויבים הרעים שלו. דני כבר ניחש מי זה האויבים, לקח המון צבעים ושירטט עשרות ערבים מתים. הם נראו מאוד רעים בצורה, עם כאפיות.

הוא המשיך בדרוכו, לומר, לומר, לומר וקורא עוד פרק בתנ"ך, הופך אטיאט לאחד מעוד מאות אלפי תלמידים אחרים.

פרק ראשון: האח הגדול

אורט ביאליק? הכל ממוחשב. נעדרת מלימודים? איחור? הפי

חינוך: לא משפיק!

אמרו בערך אותו הדבר. ככה זה. דברים מהותיים לא עומדים להשתנות בקרוב. נמשיך לקום בבוקר, להשתחל לתוך הג'ינס והחולצה הכחולה ולצאת לרכוש השכלה.

פרק שלישי: פאשיזם

ב קיץ '84 נבחר הרב (מאיר) כהנא לכנסת ישראל. כמי שקל-נגד הח' ליטו הפדאגוגים ממיגרליהשן האוני-ברסיטאי של משרד החינוך להכריז על שנת הלימודים הקרובה (תשמ"ה) כ"שנת הרמוקרטיה". הבטיחו תוכניות מהפכניות שיהפכו כל תלמיד ותלמידה למשוגעים על

פר. 252 ימים בשנה. מזיעים בה. היא נדבקת לגוף, משמינה שמנים, מרזה רזים, מטביעה אותנו בקהל עצום של תלמידים אחרים.

המנהלים עצמם אינם אוהבים את התילבושת. עוד חוק שנאלצים לכפות. "צריך לפנות לוועדה-הורים", הם טוענים.

הלכתי לשאול את החברה' לרעתם על התילבושת. הרוב המוחץ היה נגד, אולם היו גם כמה בעד, אם מטעמים עקרוניים — "לא לתת לפריכות חופש מוחלט", ואם מטעמי "מה'כפת לי". אכיפת התילבושת הגיעה לידי גיי-חוק. תלמידים הצטוו לצייר סמל בית-ספר ולהצמידו לחולצה, כדי להוכיח לכשרה, ואחרים סולקו הביתה כדי להחליף, בגלל פס דקיק של צבע. דוברי ועדי-ההורים שוללים צעדים קטנוניים אלה, אבל לא מוכנים לשמוע על ביטול החוק. מועצת-התלמידים

תור, ולזה יש פס. לזאת עגיל ארוך בסנטימטר מהתקן, ולאחרת פיסת-נחושת זעירה על האוזן.

אני הייתי רגוע. על דש חולצתי התנוסס לו בגאווה החותם, סמל בית-הספר. המיכנסיים היו מיכנסיי-ג'ינס למהדרין, ולא ענדתי עגילים. עברתי ללא פחד.

ואז התרשח הנורא מכל: יד-ברזל תפסה אותי, ומשכה בכוח לאחור. "ומה זה?" שאל אלוהים, כשהוא מצביע על שני סנטימטר צווארון משובץ שביצי-בצו מתחת חולצת בית-הספר שלי. "ומה זה?" שאל שוב.

הנשימה נעתקה מפי, ולשוני דבקה לחיכי. לאחר 10 דקות של שיחתי-מו טיבציה החליט המנהל לפטור אותי-על-תנאי, והטעים שבפעם הבאה לא יוותר. יצאתי מזה בזול. נשמע לכם מוכר? אנהנו הולכים בה יום-יום לבית-הס-

רוי סובמן

והאטרקציה האמיתית — לתלמידה בתיכתי נרשמה היעדרות והי-ערת-מישמעת באותו יום (בלתי אפי-שרי, נכוץ), וכאלו כד להגביר את האבסורד, התאריך שבו האשים אותה המחשב בשני החטאים היה בשבת. אז אמנם האח הגדול צופה בנו, אבל הוא כנראה קצת פוול. בתי-ספר גדלים משנה לשנה. תחת לפתוח חדשים מעדיפים להגדיל את הקיימים עד למימדים מפחידים של 3000, 4000 ואפילו 5000 תלמידים. במצב אבסורדי כזה אין למורה שום סיכוי ליצור קשר עם התלמיד. התל-מיד הוא פרט ממוספר. בבתי-ספר שוי-נים צירפו למחברת-היצוינים גם תמונה, כדי שהמורה-המחנכת תדע במי המי-רובר, כשתבוא האם ליום-הורים. תלמידים נשמעים בהמון של עוד אלפי תלמידים הנראים כדיוק כמוהם. בגודל כזה אפילו למעמדים ולעצי-רות-זיכרון אין כל מומנטום אפקטיבי. לעצרת כזאת בבית-ספר תיכון יש שני חלקים שהקשר ביניהם הוא מיקרי בהחלט. החלק הראשון — המופיעים על הבימה, שקוראים קטעים ליום-הזוי-כרון, לפסח ולהנצחת הצהרת-בלפור, והחלק השני — הקהל שלא שומע דבר מדיברי העומדים על הבימה. אי-אפשר לערוך אוכרה מרגשת ומי-חנכת לזכר ששת המיליונים על בימה פרימיטיבית והגברה מאולתרת, מול אלפי תלמידים. גם היחס של התל-מידים לנושאים אלה הוא מביש, אבל זאת כבר פאשלה חינוכית אחרת לגמרי של המערכת.

פרק שני: חולצה כחולה

כ מז לאסירוסן. כבר בדרך לבית-הספר ראיתי שמי-שהו אינו כשורה. תלמידים הסתכלו בי במבט מלא-רחמים. העפתי מבט הטוף בעצמי, כדי לכדוק את פישרו, אך לא הבחנתי בשום דבר יוצא-דופן.

כשהקרנבתי לשער בית-הספר שק-טו לפתע הקולות. מיד הבחנתי בו: הוא עמד שם, גבוה מכולם, מסתכל במבט בוהן וחודר לעבר התלמידים העוברים לידו ברעד. הקורבן הראשון נתפס. הוא התייצב לקריאת המנהל ברחילו ורחמי-ללא סמל בית-הספר. וכך נמשך המיסדר: לזה חסר כפי-

כך הם נכנסים לכלא. אין הם יודעים מה צפוי להם